

Durant les Festes que el poble de Valldemossa dedica a la seva paisana Santa Catalina Thomàs, els valldemossins i valldemossines de totes les edats, així com visitants, convidats i devots seguidors de la nostra Santa ens preparam per formar part d'una de les tradicions més estimades i arrelades de Valldemossa. Sortir al carrer vestit de pagès o pagesa els dies més importants de les festes, dia 27 acompanyant la relíquia de la nostra Santa i el dia 28 dia de Santa Catalina Thomàs.

És per això que des de l'Ajuntament de Valldemossa i des del més profund sentiment de poble, volem recalcar la importància de vestir de pagès o pagesa correctament.

La vestimenta típica de pagès o pagesa, a més de ser una tradició, és un tresor que hem de conservar, ja que és un signe d'identitat i ens permet conèixer i conservar una part de la vida i costums dels nostres avantpassats.

Veure homes i dones vestits de manera incorrecta, com per exemple homes sense calcetins, dones que en lloc del tradicional "gipó" duen una camiseta de màniga curta o un simple jersei, o que tant homes com dones mesclen peces del que és el vestuari de feina del dia a dia en el camp, amb el vestuari de festa o cerimònia propi de les classes burgeses o dels diumenges, o que el calçat no té res a veure del que era habitual i duen unes sandàlies o espadenyes modernes en lloc de sabates fermades per vestir de festa o espadenyes igualment fermades per vestir de feina etc., són maneres no adequades per vestir amb respecte a, els nostres vestits de pagès o pagesa tradicionals.

És per això que volem identificar i definir com i de quina manera s'ha de vestir correctament.

Vestuari masculí

CALÇONS

Amb bufes o a l'ample, amb puny a la cintura i fermats a la mateixa cintura i a davall els genolls.

CALCETES

Principalment de color blanc, igual en els dos casos. Per fer feina al camp, es podien usar calçetes de color més fosc.

FAIXA

A la cintura per protegir l'esquena. Tradicionalment, sol ser un mocador de fer bolics, a la vestimenta de treball i amb tela de fantasia, a la vestimenta de senyor.

CAMISA

Normalment blanca de cotó o fil.

GUARDAPITS

A sobre la camisa i que sol anar a conjunt amb els calçons.

SAIO

Jaqueta negra, gurixada i curta que es porta a damunt a modo d'abric. Normalment no es sol usar a l'estiu, essent una peça més pròpia de l'hivern.

MOCADOR

Es pot dur al coll o al cap, sol anar a conjunt amb la faixa complint les mateixes normes que la faixa.

CAPELL

Normalment no es sol usar, però ha de ser de palla pel vestuari de feina i negre de vestir pel vestuari de senyor.

Esperam que aquesta petita guia, pugui ser de gran ajuda, per aconseguir entre tots preservar i respectar els costums de Valldemossa. Si teniu cualsevol dubte, abans de prendre una decisió errònea, consultau a la gent entesa del poble, a les persones que durant tota la vida han cosit vestits de pagés i pagesa i com no, a l'Ajuntament que disposarà d'uns voluntaris per asesorar.

No volem excloure a ningú, en unes dades tan senyalades, de estar a prop de la nostra estimada Beteta, però com a Ajuntament, no podem tampoc permetre que la festa no quedi lluida per no vestir correctament i saber respectar les tradicions.

Esperam de tot cor, la vostra comprensió i col·laboració.

Diferències

Calçons de teles rústiques, solen ser de ratlles i més gruixades, al igual que les enagos de ses dones.

Com a calçat, espadnyes d'espert fermades o porqueres típiques de fer feina al camp.

Treball o camp

Calçons de teles més lluentes i cares identificant la classe burgesa, igual o parescudes a ses teles de ses faldes de ses dones.

Com a calçat, sabates negres fermades amb cordons.

Senyor o festa

Vestuari femení

REBOSILLO

Peça de roba fina en forma de campana, que cobreix el cap, els costats de la cara, l'esquena i el pits, i acaba en punta a prop de la cintura.

GIPO

Vestimenta que cobreix des de les espatlles fins a la cintura, cenyida i ajustada al cos, vulgarment ho coneixem com a la part de d'alt del cos. Principalment de color negre.

FALDETES

Falda d'abaix de color blanc, i que servia per estufar les FALDES del damunt, que son les que solem veure.

FALDA O ENAGO

La falda és la part inferior del vestit de senyora o festa. En el cas del vestit de treball o camp aquesta part s'anomena enago i es complementa amb un davantal per a que no es desgasti la falda.

ALTRES COMPLEMENTS

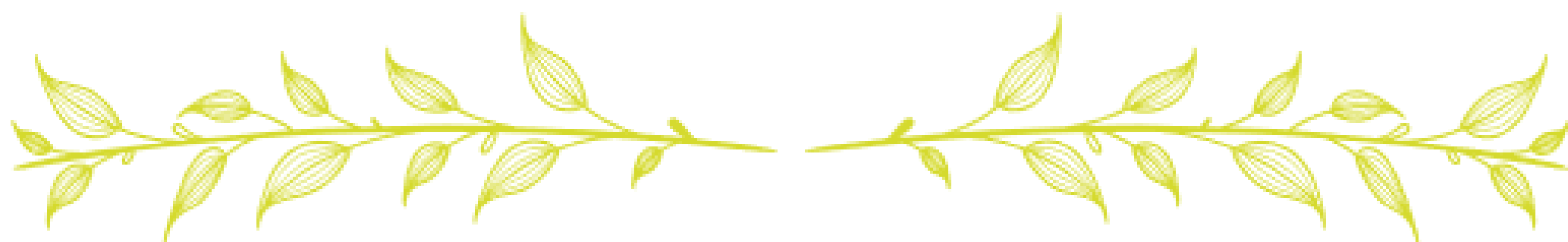
CALÇES, CALÇONERES o CALÇONETS: Peçes íntimes, de color blanc i amb el mateix ús en els dos casos, no essent estrictament necessaris al vestit de festa, i molt menys, al vestit de feina.

DAVANTAL o "CANYOM": Només damunt la falda de les que treballaven al camp o a casa per no desgastar tant la falda. De cada extrem, surt una veta lo suficientment llarga, per donar la volta al cos i acabar fermant al davant.

JOIES: Només el vestit de senyora o festa, pot anar acompanyat de joies, cordoncillos, rosaris, ventalls.....

CAPELL: El capell, principalment de palla, només el pot dur el vestuari de feina al camp, al damunt del rebosillo o de un mocador fermat al cap.

TRUNYELLA: Independentment de si les pageses eren nobles o no, solien pentinar-se amb el cabell estirat cap enrera o amb la clenxa enming i els cabells ben recollits amb una trunyella, fermada amb un llaç.

Diferències

Pot ser de cotó blanc, decorat amb estampació de piquets o brodat.

Maneguins fins els colzes, a conjunt normalment amb el rebosillo, per fer feina i no embrutar les mànigues.

Davantall

Anomenades enagos, son de teles rústiques principalment de ratlles, solen dur un puny d'un pam aproximadament a prop de la cintura de diferent estampat o color.

Com a calçat, espadenyes d'espart fermades o porqueres típiques de fer feina al camp.

Treball o camp

De tela fina i blanca, espècie de tul amb randa

Botonada dorada a damunt els colzes, acabant amb un petit puny de puntilla blanca.

Faldes de teles lluentes o brocades, cares i de bona qualitat que identificaven les classes altes de la societat mallorquina i la burgesia. També les duïen els diumenges la resta de pageses.

Com a calçat, sabates negres fermades amb cordons o llaçada. Poden dur una mica de tacó.

Senyora o festa

